

Centrum Badania Opinii Społecznej

ul. Żurawia 4 skr. pt. 24

00-955 WARSZAWA 15

SEKRETARIAT: 29-35-69; 28-37-04; 28-90-17

Telex: 816-436

ZESPÓŁ REALIZACJI BADAŃ: 40-56-41

Telefax: 29-40-89

BS/379/98/91

SPOŁECZNA OCENA DZIAŁALNOŚCI KLUCZOWYCH INSTYTUCJI,
ORGANIZACJI SPOŁECZNO-POLITYCZNYCH
I OSOBISTOŚCI ŻYCIA PUBLICZNEGO

Komunikat z badań

Warszawa, październik 1991 r.

Wyniki wrześniowego sondażu¹ wskazują na wzrost społecznych notowań działalności prawie wszystkich instytucji i organizacji społeczno-politycznych. Tym samym potwierdziło się sygnalizowane w poprzednim miesiącu zahamowanie tendencji do spadku ich ocen².

Najbardziej wzrosła aprobata "netto" (różnica między pozytywnymi a negatywnymi ocenami) działalności: NSZZ "Solidarność" Rolników Indywidualnych (o 14 punktów), Senatu (o 13), policji państwowej (o 10) oraz NSZZ "Solidarność" (o 9) - zestawienie 1.

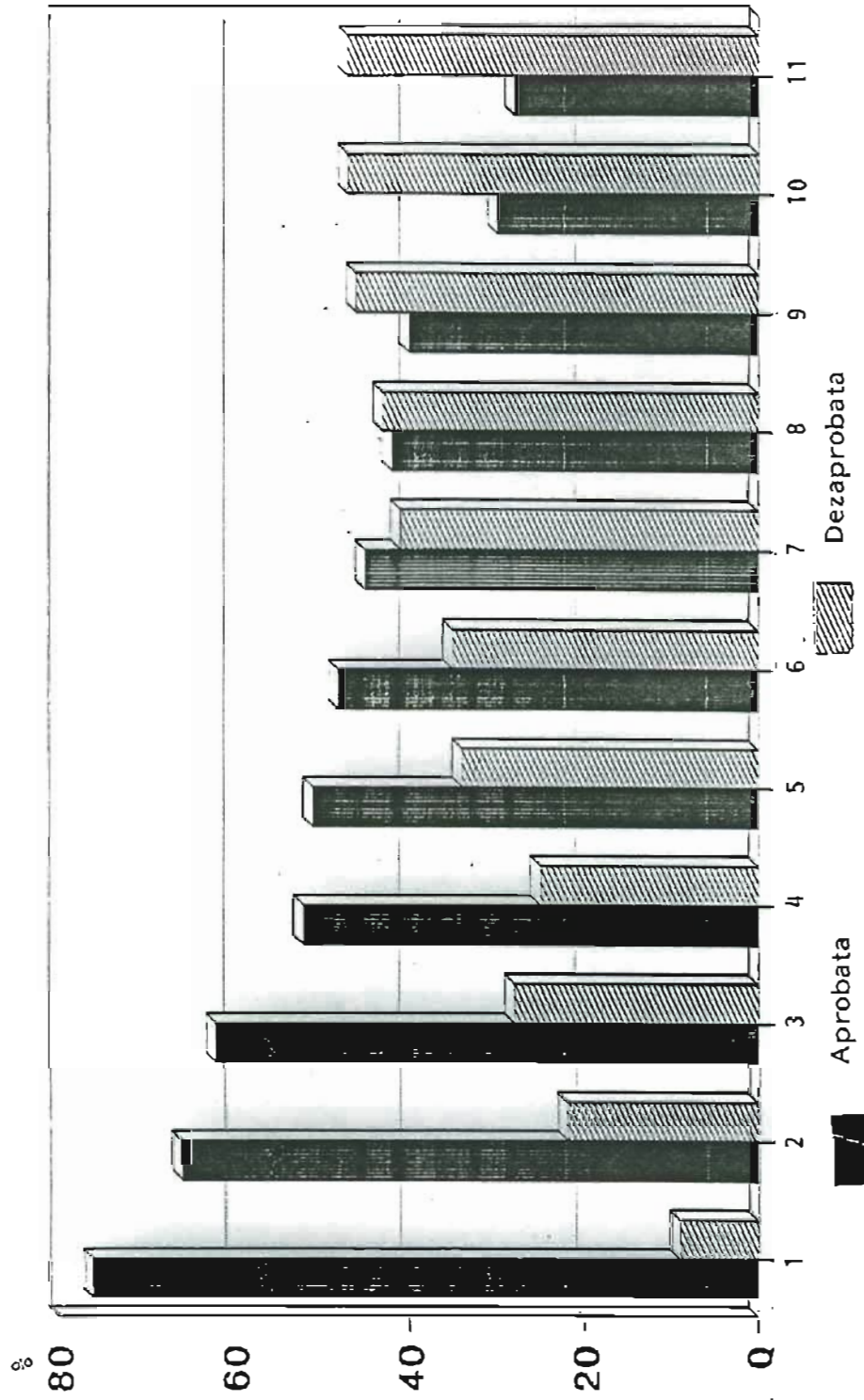
Zestawienie 1. Ranking instytucji i organizacji

w procentach

Aprobata	Dezaprobata	Brak oceny	Aprobata "netto"	
			w IX'91	zmiana w porównaniu z VIII'91
1. Wojsko 76	Kancelaria Prezydenta 47	OPZZ 25	Wojsko 67	+ 4
2. Policja 66	OPZZ 47	NSZZ "S" RI 23	Policja 44	+10
3. Kościół 62	Sejm 46	Kancelaria Prezydenta 22	Kościół 34	+ 3
4. NSZZ "S" RI 52	Senat 43	NSZZ "S" 16	NSZZ "S" RI 27	+14
5. Telewizja 51	Rząd 41	Senat 15	Telewizja 17	+ 4
6. NSZZ "S" 48	NSZZ "S" 35	Wojsko 15	NSZZ "S" 13	+ 9
7. Rząd 45	Telewizja 34	Telewizja 15	Rząd 4	+ 4
8. Senat 42	Kościół 28	Rząd 14	Senat -1	+13
9. Sejm 40	NSZZ "S" RI 25	Sejm 14	Sejm -6	+ 6
10. Kancelaria Prezydenta 30	Policja 22	Policja 12	Kancelaria Prezydenta -17	- 3
11. OPZZ 28	Wojsko 9	Kościół 10	OPZZ -19	0

¹ Badanie "Aktualne problemy i wydarzenia (20)" - zrealizowano w dniach 20-23 września 1991 r. na 1500-osobowej ogólnopolskiej próbie losowej dorosłej ludności.

² Zob. "Społeczna ocena działalności kluczowych instytucji, organizacji i osobistości życia publicznego", komunikat z badań CBOS, Warszawa, wrzesień 1991 r.

1 - Wojsko, 2 - Policja, 3 - Kościół, 4 - NSZZ "S" RI, 5 - Telewizja, 6 - NSZZ "S",
7 - Rząd, 8 - Senat, 9 - Sejm, 10 - Kancelaria Prezydenta, 11 - OPZZ

Rys.1. Ocena działalności instytucji i organizacji - wrzesień '91

Najwyżej ocenianą przez Polaków instytucją pozostaje nadal wojsko, którego notowania systematycznie rosną od czterech miesięcy (rys.1).

Na drugiej pozycji rankingowej listy utrzymuje się od dwóch miesięcy praca policji państwowej. Aprobata "netto" tej instytucji wzrosła we wrześniu o dalsze 10 punktów.

Wysoko plasuje się w naszym rankingu jedenastu ocenianych organizacji NSZZ "Solidarność" Rolników Indywidualnych - zajmuje czwarte miejsce przed telewizją, która tę lokatę straciła w ostatnim miesiącu, oraz przed NSZZ "Solidarność". W lipcu br. "Solidarność" wiejska znajdowała się na pograniczu aprobaty i dezaprobaty społecznej. Tak samo często pozytywnie jak i negatywnie oceniają ją co trzeci ankietowany. "Solidarność" pracownicza znajdowała się wówczas wśród organizacji ocenianych ujemnie - wskaźnik "netto" wynosił minus 11 punktów. W sierpniu oba związki uzyskały dodatni bilans ocen (odpowiednio 13 i 4 punkty), a w ostatnim miesiącu dalej poprawiły swoje ogólne notowania (o 14 i 9 punktów). Wyższy wskaźnik aprobaty "netto" działalności NSZZ "Solidarność" Rolników Indywidualnych wynika z rzadziej (o 10 punktów) wyrażanej dezaprobaty niż wobec NSZZ "Solidarność" przy jednoczesnej większej nieznamomości jej pracy.

Kontrowersyjnie jest oceniana działalność Rady Ministrów. Prawie tak samo często jej praca jest aprobowana (45%), co dezaprobowana (41%). Aprobata wyrażają przede wszystkim: członkowie "Solidarności" (64%), respondenci deklarujący prawicowe poglądy (59%), mieszkańcy dużych miast (57%) oraz inteligencja i kadra kierownicza (54%). Natomiast dezaprobowują ją głównie rolnicy indywidualni (50%), członkowie OPZZ (54%) i respondenci o lewicowych poglądach (56%)³.

Od dwóch miesięcy poprawiają się opinie o pracy obu izb parlamentu, które do wrześniowego pomiaru miały zbliżony bilans ocen i znajdowały się wśród ujemnie ocenianych. Obecnie Senat poprawił o 13 punktów swoje saldo, co spowodowało, że znajduje się teraz na pograniczu aprobaty i dezaprobaty.

Wśród instytucji o przewadze ujemnych notowań pozostaje nadal Sejm (mimo poprawiających się od dwóch miesięcy ocen) oraz Kancelaria Prezydenta RP i OPZZ. Ponieważ działalność Kancelarii Prezydenta została

³ Szczegółowe różnicowania socjodemograficzne są przedstawione w tabelach aneksu. Pogłębiona analiza różnicowania socjodemograficznego ocen rządu od czasu jego powołania zostanie opublikowana w najbliższym okresie.

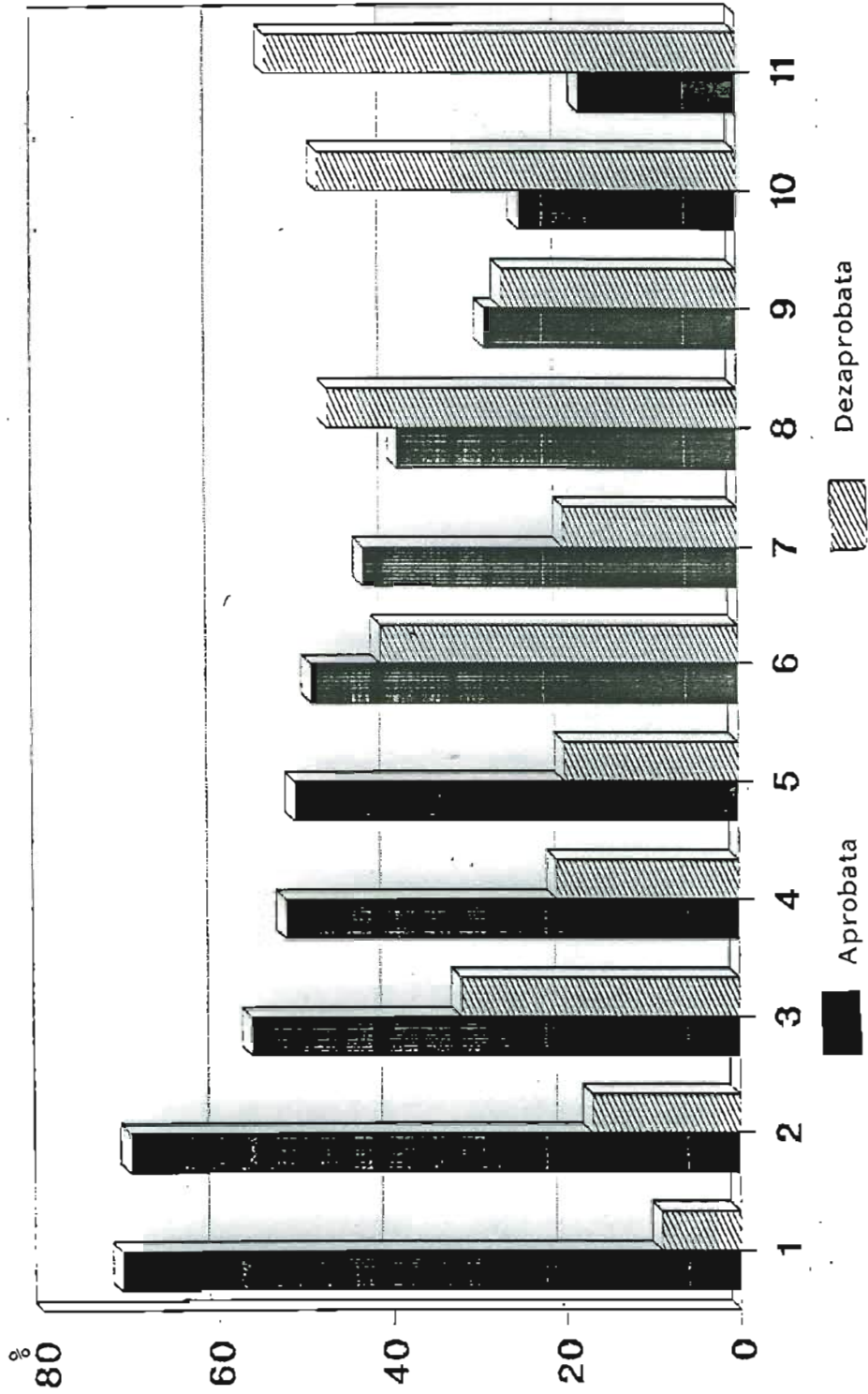
poddana społecznej ocenie stosunkowo niedawno, warto zwrócić uwagę na socjodemograficzne różnicowania osób wypowiadających się w tej kwestii. Aprobują ją przede wszystkim młodzi respondenci (38%), członkowie "Solidarności" (42%), osoby deklarujące prawicowe poglądy (42%), akceptujące kierunek rozwoju sytuacji w kraju (44%) i popierające program Balcerowicza (48%). Dezaprobuje - głównie badani z wyższym wykształceniem (63%), o lewicowych poglądach (64%), negujący kierunek rozwoju sytuacji w kraju (58%), nie akceptujący programu Balcerowicza (58%) oraz członkowie OPZZ (54%).

Społeczne notowania osobistości życia publicznego nie uległy zmianom w porównaniu z poprzednim miesiącem. W rankingu prowadzi nadal Rzecznik Praw Obywatelskich prof. Ewa Łętowska przed Prymasem Polski, kardynałem Józefem Glempem oraz marszałkami: Sejmu Mikołajem Kozakiewiczem i Senatu Andrzejem Stelmachowskim. Listę zamyka Leszek Balcerowicz, Alfred Miodowicz i Jarosław Kaczyński (zestawienie 2 oraz rys. 2).

Zestawienie 2. Ranking osobistości życia publicznego

w procentach

Aprobata	Dezaprobata	Brak oceny	Aprobata "netto"	
			IX'91	zmiana w porównaniu z VIII'91
1. E. Łętowska 71	J. Kaczyński 54	A. Zarębski 44	E. Łętowska 62	- 1
2. J. Glemp 70	A. Miodowicz 48	M. Krzaklewski 37	J. Glemp 53	- 2
3. J. K. Bielecki 56	L. Balcerowicz 47	J. Kaczyński 29	M. Kozakiewicz 31	- 2
4. M. Kozakiewicz 52	L. Wałęsa 41	M. Kozakiewicz 28	A. Stelmachowski 31	+ 2
5. A. Stelmachowski 51	J. K. Bielecki 32	A. Stelmachowski 28	M. Krzaklewski 23	+ 1
6. L. Wałęsa 49	A. Zarębski 27	A. Miodowicz 27	J. K. Bielecki 24	- 5
7. M. Krzaklewski 43	M. Kozakiewicz 21	E. Łętowska 20	L. Wałęsa 8	- 2
8. L. Balcerowicz 39	M. Krzaklewski 20	L. Balcerowicz 13	A. Zarębski 2	- 3
9. A. Zarębski 29	A. Stelmachowski 20	J. Glemp 13	L. Balcerowicz -8	+ 6
10. A. Miodowicz 25	J. Glemp 17	J. K. Bielecki 12	A. Miodowicz -23	+ 5
11. J. Kaczyński 18	E. Łętowska 9	L. Wałęsa 11	J. Kaczyński -36	- 7

- 1 - Rzecznik Praw Obywatelskich Ewa Łętowska, 2 - Prymas Polski, kardynał J. Glemp,
- 3 - Premier J.K. Bielecki, 4 - Marszałek Sejmu M. Kozakiewicz, 5 - Marszałek Senatu A. Stelmachowski, 6 - Prezydent L. Wałęsa, 7 - Przewodniczący NSZZ "Solidarność" M. Krzaklewski, 8 - Wicepremier L. Balcerowicz, 9 - Rzecznik prasowy rządu - A. Zarębski, 10 - Przewodniczący OPZZ A. Miodowicz, 11 - Minister Stanu, Szef Kancelarii Prezydenta J. Kaczyński

Rys. 2. Ocena działalności osobistości życia publicznego - wrzesień '91

W związku z kampanią wyborczą warto odnotować niektóre socjo-demograficzne zróżnicowania ocen osobistości w znacznym stopniu wpływających na bieg wydarzeń w kraju.

Jak wynika z analiz, działalność Ministra Stanu Szefa Kancelarii Prezydenta Jarosława Kaczyńskiego negują głównie respondenci z wyższym wykształceniem (71%) i deklarujący lewicowe poglądy (70%), aprobatę zaś wyrażają osoby o poglądach prawicowych (26%) oraz uznający kierunek rozwoju sytuacji w kraju jako dobry (30%) i popierający program Balcerowicza (30%). Praca wicepremiera Leszka Balcerowicza jest szczególnie często dezaprobowana przez rolników (59%) i lewicę (62%), a aprobowana przez członków "Solidarności" (54%), ankietowanych z bardzo dużych miast (60%), posiadających wyższe wykształcenie (65%) oraz dobrze oceniających własne warunki materialne (60%). Takie same grupy akceptują bądź negują pracę premiera Jana Krzysztofa Bieleckiego. Działalność Prezydenta Lecha Wałęsy jest oceniana korzystnie przede wszystkim przez mieszkańców bardzo dużych miast (63%), o prawicowych poglądach (66%), członków "Solidarności" (68%) oraz akceptujących kierunek rozwoju sytuacji w Polsce (68%) i popierających program Balcerowicza (69%), a nie znajduje uznania wśród większości respondentów o lewicowych poglądach (61%).

Na zakończenie należy podkreślić, że z wyjątkiem J. Kaczyńskiego, A. Miodowicza i L. Balcerowicza pozostałe osobistości życia publicznego były lepiej oceniane niż instytucje i organizacje, którymi kierują.

ANEKS

Tabela 1

w procentach

Oceniane instytucje i organizacje	Ocena działalności według terminów badań:									Zmiana od VIII '91 do IX '91
	I '91	II '91	III '91	IV '91	V '91	VI '91	VII '91	VIII '91	IX '91	
zgodna z interesami społecznymi										
Wojsko	68	62	62	67	72	66	69	72	76	+4
Policja	59	52	53	54	60	66	54	60	66	+6
Kościół	72	65	58	59	59	59	58	61	62	+1
NSZZ "S" RI	-	-	-	43	-	-	34	41	52	+11
Telewizja	64	62	54	54	58	51	48	50	51	+1
NSZZ "S"	55	38	37	42	46	41	38	42	48	+6
Rząd	47	47	48	57	48	38	34	43	45	+2
Senat	56	39	34	39	33	33	27	36	42	+6
Sejm	61	39	34	41	34	36	27	38	40	+2
Kancelaria Prezydenta RP	-	-	-	-	-	-	-	32	30	-2
OPZZ	27	22	22	25	24	23	21	25	28	+3
niezgodna z interesami społecznymi										
Kancelaria Prezydenta	-	-	-	-	-	-	-	46	47	+1
OPZZ	36	42	46	42	60	49	57	45	47	+2
Sejm	21	40	49	43	52	48	60	50	46	-4
Senat	23	38	46	41	55	48	56	50	43	-7
Rząd	17	21	31	24	41	47	52	43	41	-2
NSZZ "S"	22	32	38	37	43	40	49	38	35	-3
Telewizja	19	24	28	31	35	36	42	37	34	-3
Kościół	16	24	30	31	36	33	36	30	28	-2
NSZZ "S" RI	-	-	-	26	-	-	33	28	25	-3
Policja	25	30	29	30	30	32	33	26	22	-4
Wojsko	8	13	13	10	13	13	13	9	9	0

Tabela 2

w procentach

Oceniane osobistości życia publicznego	Ocena działalności według terminów badań:								Zmiana od VIII '91 do IX '91
	I '91	II '91	IV '91	V '91	VI '91	VII '91	VIII '91	IX '91	
zgodna z interesami społecznymi									
Rzecznik Praw Obywatelskich Ewa Łętowska	-	-	-	69	63	68	71	71	0
Prymas Polski, kardynał J.Glemp	-	-	-	71	64	68	72	70	-2
Premier J.K.Bielecki	34	43	67	59	50	47	57	56	-1
Marszałek Sejmu M.Kozakiewicz	-	-	-	-	-	48	54	52	-2
Marszałek Senatu S.Stelmachowski	-	-	-	-	-	44	52	51	-1
Prezydent L. Wałęsa	60	53	70	51	46	36	49	49	0
Przewodniczący NSZZ "Solidarność" M.Krzaklewski	-	-	31	38	37	37	39	43	+4
Wicepremier L.Balcerowicz	48	39	49	40	35	32	35	39	+4
Rzecznik Prasowy rządu A. Zarębski	-	-	-	25	16	16	26	29	+3
Przewodniczący OPZZ A.Miodowicz	24	15	22	22	21	21	20	25	+5
Minister Stanu, Szef Kancelarii Prezydenta J.Kaczyński	-	-	-	-	-	16	20	18	-2
niezgodna z interesami społeczeństwa									
Minister Stanu Szef Kancelarii Prezydenta J.Kaczyński	-	-	-	-	-	55	50	54	+4
Przewodniczący OPZZ A.Miodowicz	42	48	43	59	50	49	48	48	0
Wicepremier L.Balcerowicz	28	38	36	50	49	58	49	47	-2
Prezydent L. Wałęsa	10	25	20	41	42	56	39	41	+2
Premier J.K.Bielecki	4	12	15	29	40	42	28	32	+4
Rzecznik Prasowy rządu A. Zarębski	-	-	-	29	22	30	21	27	+6
Marszałek Sejmu M.Kozakiewicz	-	-	-	-	-	28	21	21	0
Marszałek Senatu A.Stelmachowski	-	-	-	-	-	30	23	20	-3
Przewodniczący NSZZ "Solidarność" M.Krzaklewski	-	-	8	28	20	23	17	20	+3
Prymas Polski kardynał J.Glemp	-	-	-	22	23	21	17	17	0
Rzecznik Praw Obywatelskich Ewa Łętowska	-	-	-	11	10	9	8	9	+1

Tabela 3

w procentach

Oceniane instytucje, organizacje i osobistości życia publicznego	Rozkład odpowiedzi na pytanie: "Czy, Pana(i) zdaniem, działalność dobrze służy społeczeństwu i jest zgodna z jego interesami?"				
	zdecydo- wanie tak	raczej tak	raczej nie	zdecydo- wanie nie	trudno powie- dzieć
Sejm	3	37	34	12	14
Senat	3	38	33	9	15
Rząd	3	41	31	9	14
Kancelaria Prezydenta RP	3	27	32	15	22
Wojsko	19	57	6	2	15
Policja	12	54	17	4	12
Kościół	18	44	20	8	10
NSZZ "S"	9	39	25	10	16
OPZZ	2	26	28	18	25
NSZZ "S" RI	6	45	19	6	23
Telewizja	5	45	27	7	15
Prezydent L. Wałęsa	9	40	25	15	11
Premier J.K. Bielecki	11	45	23	9	12
Wicepremier L. Balcerowicz	9	30	28	19	13
Minister Stanu, Szef Kancelarii Prezydenta J. Kaczyński	2	15	28	26	28
Marszałek Sejmu. M.Kozakiewicz	7	45	16	5	28
Marszałek Senatu A. Stelmachowski	9	41	15	5	28
Rzecznik prasowy rządu A. Zarębski	3	26	20	7	44
Prymas Polski, kardynał J.Glemp	21	49	13	4	13
Przewodniczący NSZZ "Solidar- ność" M.Krzaklewski	7	36	16	4	37
Przewodniczący OPZZ A.Miodo- wicz	2	23	27	21	28
Rzecznik Praw Obywatelskich Ewa Łętowska	34	36	5	3	20